

امروزه یکی از چالش های عمده ناپایدارکننده شهری کشور، گونه ای شهرنشینی با مشکلات حاد موسوم به اسکان غیر رسمی یا حاشیه نشینی است. سکونتگاه های غیر رسمی به مناطقی گفته می شود که مهاجران روستایی و محرومان جامعه شهری را در خود جای داده یا خارج از برنامه ریزی رسمی و قانونی توسعه شهری، عمدتاً بدون مجوز در درون یا خارج از محدوده قانونی شهرها به وجود آمده است .

فقدان سند مالکیت رسمی و محرومیت از خدمات و زیرساخت های شهری از شاخص های این سکونتگاه هاست. شرایط موجود و حاکم بر این گونه نواحی در بروز ناهنجاری های اجتماعی بسیار مساعد است.

زمینه سازی جهت ارائه خدمات پایه و زیربنایی، بهسازی و تامین زیرساخت ها به منظور کاهش فاصله کالبدی از پیکره اصلی شهر و خدمات رسانی فراگیر و رفع تبعیض به ویژه برای گروه های کم درآمد آسیب پذیر از مهمترین اهداف طرح توانمندسازی در سکونتگاه های غیر رسمی محسوب می شود.

در حال حاضر ۴۲ درصد جمعیت کشورهای جهان سوم یا در حال توسعه در همین سکونتگاه ها زندگی می کنند. براساس گزارش سازمان ملل سکونتگاه های غیر رسمی (حاشیه نشینی) چالش اصلی هزاره سوم معرفی شده است. به طور کلی در دنیا از هر ۶ نفر ۱ نفر در سکونتگاه های غیررسمی زندگی می کنند که در صورتی که این روند ادامه پیدا کند و دولت ها برنامه ای برای این موضوع نداشته باشند تا سال ۲۰۳۰، حدود ۲ میلیارد نفر از جمعیت شهرنشین دنیا در اینگونه سکونتگاه ها زندگی خواهند کرد.

توانمندسازی:

توانمندسازی رویکردی جدید در برنامه ریزی برای کاهش فقر اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است و مجموعه اقداماتی را در بر می گیرد که منجر به شکوفائی قابلیت ها و خلاقیت های فردی برای ارتقاء وضعیت موجود به وضعیت بهتر شود.

برنامه توانمندسازی عبارتست از مجموعه اقداماتی که به منظور ساماندهی فضایی بافت های غیررسمی انجام می شود و شامل یک فرایند از پایین به بالا است نه یک نقطه پایانی. این برنامه به معنای مشارکت همه اقشار محروم و فقیر جامعه درباره سرنوشت خود است. راهبرد اصلی این مدل اعتقاد به مردم و اعتقاد به این است که مسائل می توانند به بهترین شکل ممکن به دست مردمی که با آن مسائل بطور روزانه زندگی می کنند و به عبارتی گروه های ذینفع حل شود.

عناوین کلی پروژه های توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاه های غیررسمی در زیر آمده است:

۱. پروژه های بهبود و ارتقاء زیرساخت ها و خدمات شهری
۲. پروژه های توانمندسازی در جهت حمایت از گروه های آسیب پذیر اجتماعی (کودکان، زنان سرپرست خانوار، معلولین)
۳. پروژه های توانمندسازی اقتصادی شامل ارتقاء وضعیت معیشت؛ اشتغال زایی و بهبود مسکن
۴. پروژه های ظرفیت سازی در مدیریت محلی به خصوص شهرداری ها

سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور به منظور توانمند سازی ساکنین سکونتگاه های غیر رسمی تفاهم نامه ای با شرکت باز آفرینی شهری ایران با هدف توانمندسازی نیروی انسانی از طریق ارائه آموزش های مهارتی و شغلی در محدوده ها و محلات هدف باز آفرینی شهری با استفاده از ظرفیت و توانایی های طرفین منعقد نموده است.